

BASES PER AL FUTUR NACIONAL DE CATALUNYA 1992

Reunits a la ciutat de Manresa, com a signe commemoratiu i d'homenatge als catalans que el 1892 hi aprovaren el document polític del nacionalisme català conegut com a [Bases de Manresa](#), nosaltres, associacions i entitats de Catalunya, i les representants de comissions cíviques de les Illes Balears i del País Valencià,

AFIRMEM QUE

els drets nacionals catalans es fonamenten en una llarga història política. La Nació Catalana és un poble de deu milions de persones, situat a l'Europa mediterrània, que durant més de mil anys s'ha anat configurant amb una llengua pròpia, una cultura, unes arrels religioses i una evolució social i política ben diferenciades, i que ha donat aportacions remarcables a la cultura universal. La Nació Catalana ha gaudit, durant set-cents anys, de sobirania i, malgrat haver-la perduda, sempre ha mostrat la voluntat de recuperar-la, en sintonia amb les aspiracions de llibertat, justícia i pau, i d'acord amb el creixent i general reconeixement dels drets dels pobles a la llibertat i a unes institucions pròpies de govern per mitjà de l'exercici del dret a l'autodeterminació. Avui, després de dotze anys d'Estatut d'Autonomia i malgrat l'existència de parlaments propis, de governs autònoms i de pràctiques polítiques democràtiques, es constaten les greus limitacions d'un marc polític que nega la sobirania al poble de Catalunya, posa en risc la continuïtat de la llengua, la cultura i el dret civil, manté un tractament fiscal discriminatori,

impedeix la presència directa de la Nació Catalana a Europa i al món, i fa impossible l'establiment de lligams institucionals entre Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears.

El caràcter liberal, obert i tolerant, comú a tota la Nació Catalana, va fer que, durant el temps que gaudí de sobirania pròpia, ningú no pretengués imposar un sistema sociopolític unificador a tota la Nació. Actualment l'extensió de la consciència nacional, la composició sociopolítica i la voluntat d'aconseguir la sobirania, diferents en cada territori, condicionen el ritme d'aconseguir-ne l'exercici. En conseqüència, primer afirmem el dret que té la Nació Catalana d'accedir a la sobirania i després explicitem en forma de bases els drets que corresponen a Catalunya.

La Nació Catalana

Històricament, Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià componen la Nació Catalana i comparteixen una mateixa identitat caracteritzada per la llengua, la cultura i el marc geogràfic. Els ciutadans de la Nació Catalana, amb una consciència col·lectiva comuna, aspiren a con-

tinuar essent protagonistes de la seva història.

La Nació Catalana té dret a l'autodeterminació i a exercir-lo quan lliurement ho decideixi.

La Nació Catalana té dret a recuperar la seva sobirania i dotar-se de les institucions polítiques pròpies d'un estat sobirà. La constitució de l'estat s'iniciarà quan ho decideixi qualsevol dels seus components. Els altres formaran part d'aquest estat segons la seva lliure decisió.

Afirmem el dret dels homes i dones de la Nació Catalana i de les seves organitzacions a continuar treballant per la reconstrucció de la unitat nacional.

Catalunya

1

Catalunya s'ha de dotar de les institucions pròpies d'un estat sobirà.

2

Catalunya ha de poder establir lliurement les seves relacions internacionals i ha de participar activament en la construcció d'àmbits polítics més amples i d'un món més just i solidari. Catalunya ha de ser membre de les organitzacions del sistema de les Nacions Unides, de la Conferència sobre la Seguretat i la Cooperació a Europa, i de les altres organitzacions intergovernamentals mundials i regionals.

3

Catalunya ha de formar part de la Comunitat Europea amb els mateixos drets i deures que els estats membres, i ha d'evolucionar amb ells fins a la consecució de la unió política i econòmica.

4

Catalunya ha d'establir unes noves relacions amb els altres pobles de l'actual Regne d'Espanya, sobre la base de la igualtat i el reconeixement de les sobiranes respectives, i amb voluntat de cooperació.

5

Catalunya ha d'exercir els poders legislatiu, executiu i judicial sense altres limitacions que les derivades de la lliure pertinença a instàncies internacionals. Catalunya ha d'organitzar el seu propi model d'administració.

6

Catalunya ha de recaptar els seus impostos i disposar dels seus recursos financers en el marc del procés europeu d'integració econòmica, i ha d'exercir amb llibertat la solidaritat amb els altres pobles. Catalunya ha de regular el marc d'actuació dels agents econòmics i de les seves relacions, i ha de decidir el disseny de política econòmica, laboral i social.

7

Catalunya ha de regular el règim de la sanitat i de la seguretat social i el seu adequat finançament, per tal de poder garantir el benestar social de tots els seus ciutadans.

8

Catalunya ha de dotar-se d'un sistema, segons un model propi, per a la defensa del territori i la seguretat interior sota la primacia del poder civil, i ha de contribuir a una nova estratègia de pau i seguretat europea i mundial en el marc de les nacions unides.

9

Catalunya ha de determinar l'ús i l'ordenació dels seus territoris, ha de vetllar per la protecció i restauració del medi ambient i del paisatge, i ha de contribuir a fomentar un model de desenvolupament autosostenible i harmònic amb naturalesa.

10

Catalunya ha de tenir com a única llengua oficial el català. Les institucions de govern han d'assegurar-ne la primacia social en tots els usos públics. Catalunya ha de garantir el respecte dels drets lingüístics personals referents a les altres llengües usades al seu territori.

11

Catalunya ha de fomentar el desenvolupament de la seva identitat cultural i ha de participar en l'elaboració de la política cultural europea. Ha de desen-

volupar, també, una política científica i de recerca tecnològica d'acord amb les seves prioritats.

12

Catalunya ha de determinar el seu model educatiu d'acord amb la seva tradició pedagògica, per tal de crear una escola que asseguri la catalanitat en la llengua, els continguts i les actituds, i fomenti els valors democràtics.

13

Catalunya ha de constituir-se com a espai nacional de comunicació que garanteixi alhora el desplegament dels mitjans de comunicació catalans i els drets personals de tots els residents en el seu territori. Catalunya ha de participar en l'elaboració d'un nou model comunicatiu europeu que permeti la protecció de les comunitats culturals més febles i la pluralitat informativa.

14

Catalunya ha de fomentar la participació internacional de les seves organitzacions no governamentals (ONG). Catalunya ha de participar directament en el moviment olímpic mundial i la pràctica esportiva internacional mitjançant el seu propi Comitè Olímpic i les corresponents seleccions nacionals.

15

Catalunya ha d'establir la seva política immigratòria, ha d'eliminar totes les discriminacions entre els ciutadans i ha de fomentar models de societat més lliures i més fraternals.

En conseqüència, demanem al poble de Catalunya, a les seves institucions, a les forces polítiques i a les entitats i associacions de tota mena que actuïn de manera decidida, pacífica i democràtica, per tal d'aconseguir aquests objectius.

Demanem al poble espanyol, a la resta dels pobles europeus i del món, i als seus representants, que reconeixin el dret de la Nació Catalana a la seva sobirania.

Demanem que les Nacions Unides i les altres institucions internacionals reconeixin la nostra legítima aspiració a formar part directament de la comunitat de les nacions, per a contribuir a l'enfortiment de la democràcia, a l'establiment de la justícia, al desplegament de les llibertats i a la consolidació de l'estabilitat, la governabilitat i la pau.

ELS DRETS NACIONALS DELS CATALANS

UNA LLARGA HISTÒRIA

1. La realitat nacional

La Nació Catalana es forma a partir del segle IX a cavall dels Pirineus. Inicialment constitueix la marca o frontera de l'imperi franc amb els Àrabs. Pel seu origen Catalunya ha estat sempre vinculada a Europa. Des del territori inicial, el poble català avança en front de l'Islam fins arribar a Múrcia i a les Illes Balears. En menys d'un segle, entre el 1148 i 1245, pren la seva configuració nacional. L'espai nacional sota el casal de Barcelona s'estructura en tres grans unitats internes, el Principat de Catalunya i els Regnes de València i Mallorca, entorn dels centres urbans més grans: Barcelona, València, Ciutat de Mallorca i Perpinyà.

El poble català s'ha constituït al llarg de la història a partir de la confluència, sobre els elements autòctons, de moviments immigratoris provinents, en diverses èpoques, d'Occitània, d'Aragó, de Múrcia i d'Andalusia. La Nació Catalana i el sentiment d'identitat que se'n deriva es basen en un procés permanent d'integració social, lingüístic i cultural, d'elements heterogenis dins d'una societat que ha demostrat una remarcable capacitat d'evolució econòmica i transformació social.

2. La independència de la Nació Catalana

En la memòria històrica del poble català hi ha la consciència d'haver gaudit d'una sobirania secular. Ja des de l'alta Edat Mitjana els Comtes de Barcelona esdevenen sobirans de fet damunt el conglomerats de comtats catalans i també en relació als reis i emperadors francs. Els Comtes de Barcelona esdevenen Reis d'Aragó a partir de 1137 per unió dinàstica, i a partir de 1516 Catalunya-Aragó i Castella tenen el mateix rei.

Malgrat la unió d'aquestes Corones, Catalunya continua amb el règim constitucional de sobirania pactada, conservant especialment els seus poders sobirans amb un sistema administratiu i judicial propi, una política fiscal, monetària i econòmica independent, i amb relacions internacionals en determinades ocasions.

Entre 1640 i 1652 Catalunya, amb l'ajuda de França, lluita contra el rei d'Espanya en l'anomenada Guerra dels Segadors. El Tractat dels Pirineus de l'any 1659 estableix la pau i el rei d'Espanya cedeix al rei de França el nord de Catalunya, que encara forma part de l'actual Estat francès. En coincidència amb la guerra dels catalans, els portuguesos recuperen la seva independència.

3. L'època de dependència i resistència

Com a conseqüència de la guerra de Successió (1702-1714) se signa el Tractat d'Utrecht. El poble català és sotmès a les lleis de Castella i el seu territori queda

fragmentat amb la cessió de Menorca a la corona anglesa.

Malgrat això, l'intent de creació d'un estat-nació espanyol, construït amb matriu castellana, topà sistemàticament amb la reacció dels diversos sectors socials i polítics del poble català. Ja el 1769 els representants catalans presenten al rei un memorial on es denuncia el tracte colonial i es reivindiquen la llengua, l'economia i l'administració pròpies.

Des de la segona meitat del segle XVIII Catalunya és present al desenvolupament industrial europeu, i això marca una diferenciació economicosocial amb Castella.

Al final del primer terç del segle XIX sorgeix el moviment cultural català conegut amb el nom de la Renaixença, paral·lel als moviments de ressorgiment nacional característics d'aquest temps en molts indrets d'Europa.

Després d'altres intents de reivindicació de la personalitat nacional de Catalunya, l'any 1892 l'assemblea de la Unió Catalanista aprova les anomenades Bases de Manresa, projecte de constitució catalana del qual celebrem el centenari.

El 1914 es constitueix la Mancomunitat de Catalunya, institució administrativa que fa una gran obra de cohesió nacional especialment lingüística, cultural i d'infraestructures. El 1919 la Mancomunitat presenta al Govern espanyol un projecte d'Estatut d'Autonomia que la situació sociopolítica i finalment la Dictadura de Primo de Rivera fan impossible.

Les eleccions municipals de 1931 donen la victòria a les candidatures republicanes i nacionalistes, i fan que el 14 d'abril el President Macià proclami la República catalana, la qual uns dies més tard, en negociació amb el Govern provisional de Madrid, es converteix en la Generalitat de Catalunya.

La Generalitat elabora un projecte d'Estatut d'Autonomia (Estatut de Núria) aprovat en referèndum per amplíssima majoria dels catalans, però els poders del Projecte d'Estatut són notablement retallats durant el procés de discussió i aprovació a les Corts espanyoles el 1932.

4. L'intent de liquidació de la identitat catalana

El sistema democràtic establert el 1931 és suprimit el 1939, com a conseqüència de la rebel·lió militar, i després de tres anys de guerra civil. Un dels principals motius adduïts pels rebels és la preservació de la unitat d'Espanya, que consideren en perill.

El poble català sofreix una repressió en tots els ordres de la vida social i col·lectiva. El President de la Generalitat, Lluís Companys, és afusellat i la majoria dels dirigents polítics i sindicals són morts, empresonats o s'han d'exiliar. El gruix de la intel·lectualitat catalana pateix l'exili. L'ús públic de la llengua catalana és prohibit i perseguit, la Universitat i els centres d'ensenyament espanyolitzats, i s'imposa la versió de la història d'Espanya dels vencedors.

El poble català, durant els quaranta anys de dictadura franquista, sofreix la manca de les llibertats usuals a l'Europa Occidental i la persecució de la seva identitat nacional.

5. Els darrers anys

La mort del general Franco i l'existència d'una creixent oposició, comentada la el mateix any 1939 i que va prenent un cos englobador de gairebé tots els grups i forces d'oposició cap als anys 1970, obren el camí de la recuperació de les llibertats. La negociació entre els representants catalans i els dirigents espanyols dona lloc a la constitució espanyola de 1978, que permet els actuals Estatuts d'Autonomia de Catalunya, País Valencià i les Illes Balears. Malgrat tenir nombroses deficiències des del punt de vista nacional, són acceptats majoritàriament pels catalans, que esperaven una interpretació dels textos constitucionals més d'acord amb els drets de la Nació Catalana.

El 12 de desembre de 1989, el Parlament de Catalunya aprova sense cap vot en contra que el poble català no renuncia al dret a l'autodeterminació.

VALORS UNIVERSALS QUE AFIRMEM I COMPARTIM

DESAFIAMENTS I ESPERANCES DEL NOSTRE TEMPS

La consciència dels problemes comuns de la humanitat suscita, en el nostre temps, moltes iniciatives culturals, econòmiques i polítiques que es proposen trobar respostes més adequades a les aspiracions de les persones i dels pobles.

La caiguda de visions unilaterals d'ordre polític, científic i ideològic contribueix a una recerca intel·lectual més lliure, més modesta i més complexa. S'obren nous camins per a alliberar-nos dels aspectes negatius de les ideologies de la modernitat, del progrés i de la tecnologia.

La crisi dels sistemes de valors interpel·la les grans tradicions culturals i religioses, convida a buscar nous fonaments per a la sensibilitat ètica, i aconsella exercir les responsabilitats comunes sobre la base del diàleg.

El desplegament de la ciència i de la tecnologia obre perspectives que han de ser utilitzades a favor de la qualitat de la vida humana i no per a perfeccionar els sistemes de dominació.

Les contradiccions del model de desenvolupament econòmic dels països avançats han de generar noves propostes econòmiques que siguin viables des del punt de vista ecològic i compatibles amb el respecte a les diversitats culturals i nacionals.

Les escandaloses diferències en el nivell de vida dels pobles reclamen un altre ordre internacional que garanteixi efectivament la justícia i la fraternitat humanes.

El risc de dominació cultural i política exercida pels estats més poderosos i per les indústries de la comunicació han de ser equilibrats per la protecció efectiva dels drets culturals dels pobles.

La persistència de règims polítics autoritaris i agressius no és compatible amb les creixents i irreversibles aspiracions de tots els pobles a la democràcia, a les llibertats, a la cooperació i a la pau.

La interdependència és un fet nou en la història humana i convida a considerar d'una manera diferent els conceptes d'independència i d'espai sobirà.

La defensa dels drets culturals i polítics de les nacions, que no s'ha de confondre amb la falsa defensa que en fan els nacionalismes excloents, insolidaris o violents, contribueix a l'emergència dels valors universalment reconeguts, convida a donar respostes concretes als desafiaments globals del nostre temps i genera noves esperances de convivència i de pau.

LES NACIONS, PATRIMONI DE LA HUMANITAT ACTUAL

La diversitat de cultures i de nacions és una riquesa del món actual. Cada cultura és patrimoni de la humanitat sencera, tal com proclama la UNESCO. Els processos d'autodeterminació dels pobles, a tots els continents, donaran origen a un ordre internacional més democràtic. Arriba l'hora de demanar a les Nacions Unides que complementen la Declaració Universal dels Drets Humans amb una Declaració Universal dels Drets dels Pobles.

El món ha experimentat uns canvis extraordinàriament positius amb la caiguda de règims totalitaris i amb l'emergència de nacions oprimides durant molt de temps. A tots els continents, l'aprofundiment de la democràcia suposarà la consolidació de les identitats nacionals.

En aquest context, Europa viu un moment important de la seva història i els pobles europeus es disposen a configurar políticament unes institucions comunes que expressin els valors compartits i permetin una presència responsable i eficaç d'Europa en la gestió dels problemes comuns de la humanitat.

Els estats, a Europa, estan en procés de redefinir les seves funcions. Cediran una part important de la seva sobirania a les institucions europees i s'encarregaran de l'execució de molts dels acords comunitaris als seus territoris. No es tracta d'una desaparició dels estats, sinó d'una transformació.

Cal recordar que les institucions europees existents sempre han invocat els grans textos referents als drets humans i han creat instruments efectius per a assegurar la protecció d'aquests drets. Recordem l'existència de la Comissió Europea dels Drets Humans i del Tribunal Europeu dels Drets Humans, encarregats de vetllar per l'aplicació de la convenció de 1950 per a la salvaguarda dels drets i de les llibertats fonamentals dels homes i de les dones.

L'estabilitat i la pau d'Europa s'aconseguiran si les seves institucions evolucionen en el sentit d'acollir tots els pobles i cultures europees. El projecte d'unió europea obre una gran esperança si els criteris d'aquesta unió són prioritàriament l'acceptació de la diversitat de tots els pobles i el reconeixement dels seus drets.

La defensa de les identitats nacionals és una tasca comuna de les nacions sense estat i dels estats de dimensions relativament petites, perquè els fenòmens de dominació cultural i política es produeixen sovint per factors d'ordre demogràfic, econòmic i comunicatiu.

Per altra part, Europa ha iniciat una etapa de recerca de models propis en els ordres moral, polític i cultural, perquè s'han exhaurit molts dels criteris vigents. La proposta de l'Europa dels pobles i de les cultures s'inscriu en el gran debat actual sobre les alternatives raonables, desitjables i possibles.

6/4/1992